Alexandru Cantacuzino

— Fragmente de scrieri-Energia revoluţionară a lui Alexandru Cantacuzino vibrează în scrierile lui, dând fiecărui cuvânt o greutate specifică. Gândurile lui străbat în suflet ca nişte mânuiri de spadă. Paginile ce le-a scris par a alcătui o cortină de fulgere, ţesută din meditaţii adânci, elanuri patetice şi chemări la vitejie. Nu este comod a citi pe Alexandru Cantacuzino, nu pentru că ar fi greu de înţeles, ci pentru că tulbura conştiinţele, obligându-le să-şi asume răspunderi.

Horia Sima (din prefaţa la volumul „Alexandru Cantacuzino – Opere complete”, 1969)

1. Eroismul creştin

Persoane cu prejudecăţi, oameni puţin pregătiţi, îndopaţi cu unele cunoştinţe rău mistuite, ne dojenesc: creştinismul este religia blândeţii, a milei şi iertării. Ea porunceşte să ne iubim duşmanii şi asupritorii; să ne ducem Crucea, după pildă Mântuitorului, până la capătul drumului pe Golgota – şi ne vom mântui.

Noi nu credem că aceasta tălmăcire este cea adevărată a inimii Mântuitorului. Dar nu vom intra în controverse teologice. Mai cu seamă nu cu prostii.

Ne îngăduim însă o întrebare: cum se face că tocmai cei care vor să apară drept cei mai intransigenţi apărători ai creştinismului, susţin exact teza în temeiul căreia comuniştii îndeamnă la dărâmarea bisericilor cu dinamite şi la nimicirea credinţei creştine? Comunismul strigă la fel: creştinismul e o religie pentru infirmi; creştinismul încurajează robia şi favorizează societatea burgheză în care sunt strivite sub exploatare clasele muncitoare. Creştinismul predica ascultare şi supunere stăpânirii chiar când este abuziva. Creştinismul nu făgăduieşte dreptate decât în viaţa viitoare, iar pe pământ: răbdare, resemnare şi suferinţa fără cârtire.

Aceasta este tălmăcirea comunistă a religiei creştine. Aceeaşi temă, ceva mai puţin accentuată, o aflăm la impozanţii critici ai violenţei naţionaliste.

A atribui creştinismului virtuţi scornite cu exagerare şi rea pricepere, care servesc drept argumente convingătoare spre a doborî credinţa creştină în inimile oamenilor, acest singur fapt descalifica pe criticii noştri.

Pe noi însă nu ne-ar supăra dacă ar fi conceput în adevăr de Mântuitorul acest sens de blândeţe necugetată şi de iubire fără discernământ a creştinismului. Nu ne nemulţumeşte şi nu ne stânjeneşte defel, deoarece noi nu spunem că în unele împrejurări, violenţă pe care suntem constrânşi să o întrebuinţăm noi, nu ar fi un păcat după religia creştină. Susţinem însă că este un păcat necesar, făcător de bine, răsturnător de nedreptăţi.

Dacă li s-ar fi făcut educaţia violenţei strămoşilor noştri, asupriţi de unguri şi celor asupriţi de ruşi şi celor asupriţi de turci şi levantini, ne-am fi răsculat şi ne-am fi exaltat şi noi printr-o revoluţie a noastră – în care romanii ar fi sângerat şi s-ar fi purificatam fi ieşit poate cu o sută de ani mai curând din viaţă vegetală a unei colectivităţi dispreţuite şi iobăgiţe; ne-am fi ridicat pe treapta naţiilor neincovoiate şi războinice, respectate, temute şi creatoare, încă de pe timpurile când Napoleon I., la începutul secolului al XIX-lea, favoriza constituirea statelor naţionale. Stau şi-mi închipui cum ar fi reacţionat o fire de legionar în faţa capugiului Împărăţiei Otomane, împuternicit să vină să taie capul voievodului ghiaur, chiar în reşedinţa Domniei Romane.

Istoria romanilor este un deşert uscat, în care din păcate, sunt descurajator de puţine izvoarele de violenţă trebuitoare pentru a îndestula însetarea naţiei noastre istovită de atâtea veacuri vitrege. Binecuvântate, slăvite şi creatoare de datini să fie violentele singuratice şi falnice ale lui Horia, Cloşca şi Crişan, ale lui Tudor Vladimirescu şi Avram Iancu!

În ţara noastră, abuzul nu avea frâu, nu întâlnea margini. Nici conştiinţa stăpânitorilor şi nici unanimă şi solidara revoltă a supuşilor – nu s-au ridicat să pună hotar arbitrarului şi infamiei. Generaţia noastră a înţeles şi a simţit că este misiunea ei să pună acest hotar şi l-a pus; a

pus în drumul făptuitorilor de fărădelegi, de vânzări de neam şi de trădători, teamă de a fi ucişi. Misionarii acestei generaţii care au ridicat această stavilă binefăcătoare, au dăruit neamului roman drept jertfă viaţa lor pământească şi au sacrificat poate şi veşnicia lor de odihna în fericire dincolo de mormânt.

Cine oare va cuteza să ne înveţe că dreptatea Dumnezeiască va nesocoti în cântar binele făcut atâtor tinere vieţi româneşti care de acum înainte, au să crească aparate de vrăjmaşă vânzare a credinţei, liberate de jupuitoare prigoniri şi ferite de multe răutăţi şi rele înăbuşite în germeni? Numai cei care sunt părtaşi în rea credinţă, vor trage drept concluzie că fiecare dintre noi nu mai este legat să caute mântuirea sa după învăţăturile Domnului şi se poate urmări mântuirea României prin orice fapte şi purtări necreştine.

Eu zic legionarilor: purtaţi-vă după cum simţiţi că vă cheamă Christos Dumnezeul şi va învăţa să vă mântuiţi sufletul. Voi însă care aveţi un suflet croit peste obişnuită măsură, nu daţi înapoi de la împlinirea unei slujbe care ajută la mântuirea neamului, fie această slujbă un păcat creştin. Poate slujitorii Domnului nu vor voi sau nu au dreptul să vă ierte pe pământ; dar încredeţi-vă în milostenia lui Dumnezeu în ceruri spre a vă dezlega de păcate.

Ce uşoare sunt teoria şi sfatul: „Fiţi dumneavoastră sfinţi şi încrucişaţi-vă mâinile în rugăciuni; cadeţi în genunchi cu gând de umilire spre iertarea păcatelor acelor care vă greşesc. Aceasta, de câte ori noi făptuim o fărădelege”.

Cred că este greşit acest fel de a înfăţişa poruncile Dumnezeieşti, deoarece chiar această este falsă atitudine creştină acceptată şi întreţinută de duşmanii Mântuitorului; iar o asemenea simţire, săditâ în inimile creştine, duce la prăbuşirea creştinismului şi a Bisericii şi la izbândă tactică a spiritului satanic.

Aici e timpul să punem o întrebare de o grea însemnătate: este sfinţenia singură – şi întotdeauna cea

mai doveditoare de duh creştin şi de Christos Domnul nostru cea mai bine privitametoda spre a dobândi viaţa veşnică? Cred cinstit că nu.

Cum ar creşte mare şi liberă, cum ar dăinui, cum s-ar apăra în lumea pământeană, o naţie cuprinzând o mare proporţie de sfinte şi sfinţi sau chiar numai de monahi şi de călugăriţe? S-ar putea răspunde: va vieţui din milă şi sub paza lui Dumnezeu.

Nu este destul. Ocrotirea Domnului nu va înlocui niciodată vrednicia noastră. Dumnezeu ne cere două feluri de vrednicii: vrednicia pământească şi vrednicia cerească. Vrednicia naturii noastre şi vrednicia spiritului. Pâinea noastră cea de toate zilele trebuie, fiecare dintre noi cât şi naţia noastră să o cucerim şi să o meritäm: sub oblăduirea Dumnezeiască, dadar şi cu silinţa, cu lupta şi încordarea noastră.

Să presupunem că o naţie are gândul trândav de a se descărca asupra providenţei de grijă şi răspunderea viitorului ei, pentru a nu trăi decât în extaz spiritual. Aceasta naţie ar fi decis să renunţe la dureroasă opintire a luptei pentru existenţă, la încleştarea uriaşă pentru a purta spre înflorire destinul care i-a fost încredinţat şi ar vrea ca singura să şi-l conceapă, să-şi însemne o soartă după mintea şi după comoditatea ei. Credeţi că Dumnezeu ar înlesni acest capriciu, aceasta nesocotire a gândurilor, a prevederilor şi a rânduielilor sale?

„Naţiunile nu sunt ceea ce gândesc ele, dar ceea ce cugetă Dumnezeu despre ele în veşnicie”.

Dacă naţiunile sunt înfăptuiri cu destin statornicit de puternicia Cerească, trebuie să acceptăm calea care duce la desăvârşirea acestui destin. Nicio făptură, nicio vietate, în ordinea vegetală sau animală, nu s-a putut dezveşmânta de severitatea, de neînduplecarea rostului ei; la fel naţiunile nu pot, fără a fi condamnate, renega ceea ce sunt şi ceea ce au datoria să cultive spre o suverană rodire.

Avem datoria să cultivăm în noi germenul viril, slujind la împlinirea menirii noastre şi la creşterea noastră către înflorire şi rod. Sfinţenia e un mijloc de a se înălţa în

ceruri, dar este un mijloc cu întrebuinţarea mărginită şi rezervată, de care neamurile sunt oprite a se folosi. Nu a fost îngăduit, nici scris, să fie neamuri sfinte şi nu vor fi. Lor le este hărăzită o cale mai primejdioasă şi mai aspră de mântuire.

Dacă sfinţenia nu este unică linie de mântuire şi nu este, deoarece vieţuim într-o lume satanică, dovedim că e o altă linie care duce la învierea neamurilor: e linia *eroismului*. Fundamentul moral al raporturilor creştine, fie între oameni fie între naţii, nu va fi iertarea şi îngăduinţa, decât în cazuri excepţionale, nu va fi nici forţa, ci *onoarea şi iubirea*.

„Iartă-i că nu ştiu ce fac” este o morală puţin prielnică de utilizat în viaţa statelor. Nesocotirea realităţilor şi a formelor istorice şi o exclusivă preocupare contemplativă şi spiritualista aduc consecinţe vătămătoare în lumea oamenilor, deoarece opresc desăvârşirea şi realizările spiritului eroic revoluţionar şi a geniului naţional care împodobesc fiinţa omului. Iar naţia care practică o asemenea purtare cade prada lesnicioasa a colectivităţilor îmboldite de simţuri animalice şi diavoleşti, întrucât aceste abdicări întreţin şi ascut capacitatea de dominaţie şi de exploatare a unor seminţii împotriva altora.

Neînsoţite de puterea eroică, blândeţea, smerenia, iertarea, seacă rodnicia şi independentă Bisericii şi forţa ei de a răspândi lumina. Exemplul unei ţări spiritualiste şi contemplative la exces sunt Indiile. De aceea vedem atâtea milioane de oameni mulţumindu-se, sub constrângerea unei sorţi duşmane, cu o fărâmitură de viaţă nedemnă de o creatură a Dumnezeirii.

Întrebarea lămuritoare este: poate fi învăţătura creştină o metodă de înfrângere a vredniciei în creaţie, un procedeu de amorţire, de morfinizare a forţei de viaţă a omului? Aşa este, spun comuniştii. Deci creştinismul este o înşelătorie. Toţi cei care conlucrează la înfăţişarea unui creştinism beteag, schilodit şi vlăguit, se însoţesc cu vrăjmaşii lui Christos şi ajuta la izbândă acestora,

înstrăinând credinţa în Dumnezeu de adâncimile sufleteşti ale neamurilor.

Aceste disecţii vor părea zadarnice – unoradar nu sunt. Viaţa unei societăţi se modelează după imaginea metafizică şi etică pe care omul şi-o făureşte despre om. Iată două chipuri potrivnice: omul Evului Mediu şi omul Renaşterii. Citez un cugetător francez: omul Evului Mediu căuta toată puterea sa în Dumnezeu. Omul Renaşterii căuta toată puterea sa în Om.

Amândouă atitudinile sunt false. Evul Mediu a trebuit să se sfârşească în Renaştere; Renaşterea s-a descompus dând naştere iacobinismului, marxismului, bolşevismului. Omul are să-şi caute puterea în Dumnezeu, dar şi în el. El nu va fi nici rivalul lui Dumnezeu, dar niciun parazit al Dumnezeirii. Iată ce au înţeles revoluţionarii naţionalişti din zilele noastre. Suntem deci credincioşi îndrumărilor creştine când dăm legionarilor o creştere de eroi, iar nu de sfinţi.

Suntem constrânşi în unele împrejurări, să alegem între două căi: calea mântuirii sufletului nostru sau calea mântuirii neamului roman. Nu îmi recunosc nicio autoritate în a tălmăci înţelesul dogmelor creştine, dar simţirea mea religioasă mă îndrituieşte să cuget că inima Mântuitorului îşi doreşte îndeosebi drept cerească mângâiere, mântuirea unei cât mai numeroase obşte de oameni. Mântuirea singulară a câte unui suflet îi este plăcută, dar nu e o bucurie desăvârşită.

Inspiraţi de această simţire, nu credem că greşim, când le arătăm legionarilor drept ţel suprem în viaţă: mântuirea neamului roman. Mântuirea neamurilor – savărsându-se următor unei direcţii şi unei îndrumări sanctificate de Dumnezeuânseamnă mântuirea însăşi a omenirii şi totodată înălţarea şi biruinţa Bisericii.

Aşa vedem noi. Am să vă mărturisesc o convingere a mea: omul nu-şi poate dobândi mântuirea, nu se poate învrednici de fericirea veşnică numai el singur. Fac excepţie cazurile izolate. El se mântuieşte laolaltă cu semenii săi. Bineînţeles, dacă merită. E mai plăcută în

ceruri, e mai mângâietor primită mântuirea unui om, dacă nu profita numai fiinţei lui, ci luceşte sclipitor, împrăştiind caldă lumină, alungând din mulţimi de suflete chibzuirile materialiste şi atrăgându-le să se mântuiască şi ele.

Un suflet e cu atât mai iubitor de Christos, cu cât de-a lungul trăirii sale pământene, precum şi în viaţa să fără trup, îşi întregeşte mântuirea lui cu mai mari comori de credinţă ale altor suflete mântuite. O mare putere sufletească nu se poate odihni, nu se poate legăna în bucurie, rămâne încleştată, închircita în nădejdile ei, cât nu vede răzbind lumina mântuirii în sufletul naţiei din care s-a înălţat.

În visurile mele îmi apare legea sufletelor mântuite ca şi cum s-ar asemăna legilor de constituire şi de gravitaţie a stelelor. Îmi închipui în ceruri un suflet mântuit formând sâmburele unei nebuloase; pe lângă acest nod de polarizare vin de se adăugă alte suflete, şi dau naştere împreunate unei stele, care împrăştiind lumina şi atracţie, se măreşte cu încă multe suflete ce se suie în ceruri; şi aşa apare, în depărtate înălţimi, o fermecătoare constelaţie de suflete mântuite, care revărsă peste inimile noastre raze de balsam şi împăcare.

Copiii noştri legionari vor tresări de bucurie privind şi iubind constelaţia scânteietoare, falnica şi ocrotitoare a tuturor sufletelor mântuite ale naţiei romane.

Transcriem, în rândurile care urmează, gândirea unui mare cugetător creştin, Denis de Rougemont. El îşi pune o întrebare, care este cu desăvârşire esenţială: să schimbăm viaţa sau să schimbăm omul.

„Schimbarea omului, dacă se îndeplineşte în înţelesul total al Evangheliei, nu se poate exprima decât printr-o faptă a creştinului împotriva Lumii în forma sa prezentă şi în folosul lumii renăscute potrivit făgăduinţei”.

„Nu numai că omul învrednicit în Christos devine schimbător de lume – sau de nu, nu s-a învrednicit în Christosdar încă nicio schimbare a formei actuale a lucrurilor care n-ar fi efectul unei creştinări a oamenilor, nu va fi în privirea creştinului decât o refeorma fără mare

urmare”. Aceasta poate părea scandalos. Totuşi Evanghelia este formală: „Ce-ar folosi omului să câştige lumea dacă şi-ar pierde sufletul”. Ce-ar folosi omului astfel cum şi-l închipuie creştinul, să salveze viaţa sa materială şi morală, să scape de război, de mizerie şi asupriri, dacă nu cunoaşte sau nu primeşte *singura dovadă de mântuire*. Atunci dacă te-ai învrednicit în Christos, ai să laşi lumea în paza Domnului, şi războaiele să se dezlănţuie, muncitorii fără de lucru să moară de foame? Nu.

„Voi înfăptui – însă nu pentru lume şi nu pentru a salva un bun pământean, *dar pentru că mă ştiu răspunzător personal de dezordinea răspândită. Voi făptui din recunoştinţă faţă de Dumnezeu care m-a schimbat*”. Reiese deci în evidenţă că omul duce răspunderea răului din lume. El nu poate lepăda această sarcină cu apăsarea căreia Dumnezeu l-a încărcat. El poate să anuleze răspunderea sa tămăduind răul; nu se poate desface şi desolidariza de vinovăţia semenilor săi; el nu poate rupe lanţurile solidarităţii în păcat şi singur să se aline în fericirile eterne.

Convingerea mea este că aceasta obştească mântuire trebuie să se împlinească în unitatea mărginitoare a unei naţii. *Eu, suflet de roman, mă voi mântui laolaltă cu sufletele romanilor, cu sufletul naţiei romane. Păcatele romanilor apăsa asupra mea, păcatul meu asupra lor. Răscumpărarea păcatelor conaţionalilor săi, este cea mai nobilă şi mai încovoietoare misiune dăruită omului.*

Odată ce a binecuvântat înjghebarea şi creşterea neamurilor şi le-a dăruit fiecăruia şi neamului roman o menire şi un destin, preconcepute în armonia scopurilor Dumnezeieşti, Dumnezeu a sfinţit datoria romanilor de a iubi misiunea cu care ei au fost împodobiţi, datoria de a săvârşi în lume, ceea ce a sorocit să fie săvârşit prin faptele lor şi datoria de a se mântui laolaltă cu obştea românească.

2. Firea românească

Istoria care a fost sorocita neamului nostru este încărcată de atâtea vremuri viforoase, iar sufletul

românesc este brăzdat de atâtea răni şi zbârcit de atâtea încercări, încât s-a obişnuit să primească în adâncul lui orice nouă amărăciune cu o atavică resemnare.

Din vremuri de demult, sub puhoiul străin, sub împilările unei stăpâniri venetice, romanul a încovoiat spinarea şi şi-a înghiţit durerea. Sunt germeni de moliciune care s-au încuibat în nervii acestui neam, sunt fermenţi care descompun voinţa lui şi infiltrează slăbiciunea în sângele românesc. O blestemată boala de sânge, un vierme atavic paralizează nervii motori ai firii româneşti şi opreşte pornirile la luptă făţişă pentru o viaţă mai bună şi zvâcniturile de mândrie şi de răscoală sufletească ale acestei naţii.

Suferinţele par a fi copleşit vitalitatea neamului nostru. În piepturile româneşti tăciunele revoltei mocneşte sub straturi groase de cenuşă şi zgură. Rareori se mai aprinde câte o flacără şi aceea, luaţi seama, este o flacără de ură.

Trebuie deci fără frică şi fără şovăire extirpate vechile moravuri cangrenoase şi obiceiurile păcătoase care paralizează centrele nervoase ale personalităţii româneşti. Romanul de azi are o fobie, o repulsiune bolnăvicioasă faţă de orice opunere sau ciocnire mai violentă cu adversităţile vieţii. Această teamă de izbire, aceasta alunecare spre facilitate împing traiul românesc de acum pe căile de minimă rezistzenta, pe căile piezişe şi întortocheate care ocolesc obstacole, căile linguşelii, ale mişeliilor din umbră, ale tranzacţiei, ale compromisurilor sufleteşti, ale târguielilor de conştiinţă şi ne târăşte spre atitudinile de „sărut mana” şi de lichelism.

Trebuie să sfârşim odată cu tradiţia asiatică care cere răbdare de vite şi spinări încovoiate sub biciul stăpânirii. Vrem să înlăturăm din amintirea sufletului românesc, imaginile care îl micşorează, imaginile debilitante şi deprimante de încălcare, de strivire, de împilări ale norodului românesc, imaginile ispravnicilor neomenoşi, imaginile gloatelor pustiitoare turceşti şi căzăceşti.

Să sfârşim odată cu resemnarea învinsului. De vrem să fim învingători, să ne învingem mai întâi firea noastră de astăzi atât de greu apăsată de seculare amintiri de robie şi de servilism. Prima noastră izbândă va fi să deşteptăm din amorţeală naţia românească.

(…)

Să nu credeţi însă că firea romanului este molatecă şi fleşcăita prin predestinaţie. Plăieşii voinici şi încruntaţi ai lui Ştefan cel Mare, cred că ar privi cu dispreţ pe urmaşii lor de astăzi, abrutizaţi de alcool, de înşelăciuni, de boli trupeşti şi sufleteşti. Cu substanţa românească se întâmplă o poveste asemănătoare aceleia a bobului de grâu din mormântul lui Tut-Ank-Amon. Acest bob de grâu scos la lumina după câteva mii de ani a început să dea spic. Romanul mai păstrează în adâncurile lui, valentele româneşti acoperite de multe apucături şi cusururi străine. Aceste valenţe aşteaptă numai un climat românesc spre a germina.

(…)

Sentimentele care vor trebui cultivate în romanul de mâine sunt: intransigentă, tenacitatea, mândria, violenta, vitejia, ambiţia, cinstea excesivă, dragul muncii, rigiditatea, voinţa puterii, voinţa de afirmare, încrederea în sine, simţul demnităţii de om, intoleranta, creştinismul şi antiiudaismul.

Trebuie stimulate, tonificate simţurile volitive, gustul de întreprindere, gesturile de risc, de luptă şi de sacrificiu în eul românesc. Trebuie răsculat dinamismul acestui neam şi dezmorţita firea sa blândă şi iertătoare, trebuie promovat prin cuvinte, prin pilde, modelul eroic neînfricat, firea impulsivă, combativa, a cărei vitalitate să crească în proporţie cu adversitatea întâmpinată şi a cărei străduinţa încăpăţânată să sporească pe măsură obstacolului.

Apoi trebuie să ne dezvăţăm să trăim în momentan; trebuie să prindem gustul silinţelor lungi, al sforţărilor fără remuneraţie imediată, al realizărilor îndepărtate. Acestea sunt însuşiri de adaptare la stările de astăzi, însuşiri vitale pentru salvarea existenţei româneşti.

Romanul de mâine va fi antiliberal. Romanul de mâine va fi intolerant faţă de el însuşi, faţă de orice slăbiciune, faţă de oricine, prieten, rudă sau chiar Domnitor. Este bine să amintim aici că, creştinismul a fost singura religie intoleranta din timpurile vechi. Romanul de mâine va fi un bun creştin, mai credincios, mai practicant decât romanul de azi. Romanul de mâine va fi antisemit şi duşman neşovăielnic al păcatelor spiritului iudaic. Bineînţeles, aceste transformări sufleteşti urmează să se desăvârşească odată ce renaşterea fizică a neamului românesc şi cu reclădirea întregii societăţi româneşti pe temeiuri legionare.

(…)

Sunt oameni, cunosc câţiva, care, fără să vrea, au cugetarea şi cunoaşterea hotărnicite şi micşorate de frecventări, deprinderi şi învăţături neverificate. Aceşti oameni ne întâmpină pe noi, naţionaliştii porecliţi extremişti, cu fraza: „toate sunt frumoase la Dumneavoastră, dar eu nu aprob violenta şi ură”.

Fiind corecţi, vom mărturisi:

1. *Faţă de plămada simţirii şi sufletului românesc* din vremea noastră, propovăduim violenta.

2. Nu aprobăm ura.

Admitem violenta. NU sub formă de mijloc brutal şi material de transformare a stărilor de fapt în statul român, DAR că metodă de educaţie naţională şi că remediu pentru a stârni virtuţile inimii româneşti şi a stârpi cusururile atavice ale firii noastre naţionale.

Am mai afirmat această convingere: firea romanilor de acum este sluţita de câteva cusururi care macina puterea neamului nostru de a înainta spre mărire şi de a se înălţa spre culmile istoriei. Printre aceste cusururi sunt: îngăduinţă, repulsia pentru sforţare, pasivitatea în reacţii, resemnarea, moliciunea, iertarea, slăbiciunea memoriei.

Nu mă tentează însă tactica lui Trotzki preconizând lovitura de forţă a unei minorităţi instruite cu dibăcie, cu lipsa de conştiinţă şi feroce hotărâre. Eu admit violenta, nu spre a realiza un rezultat material momentan în fapte, ci

vreau să dobândesc o tradiţie nouă de simţire şi să schimb una veche. Vreau mai presus de toate schimbarea omului roman. Numai urmând acestei răsăriri a unei noi făpturi româneşti, vedem o renaştere minunată a naţiei noastre.

Violentele noastre dacă au erupt în vremi de exasperare, din firea unui legionar, când se simţea sugrumat de o frumoasă şi dreapta mânie, au fost totdeauna fapte gratuite fără profit sau răsplata, fără utilitate pentru făptuitor.

Dimpotrivă.

Este deci o deosebire flagranta între poziţia noastră şi tema comunistă care cere lovitura strategică pentru a prinde puterea în stat şi a determina schimbarea forţată şi violenta *a societăţii mai întâi* – şi a *omului după aceea*.

(…)

Mulţi mă vor acuza că fac apologia înapoierii la animalitate şi la barbarie, că vreau să trezesc patimi primitive, instinctive, bestiale, de mult sugrumate de civilizaţie.

Mă vor învinui că predic distrugerea întregului echilibru sufletesc şi raţional creat de cultură burgheză.

Este adevărat că repudiez cea mai mare parte a aportului de cultură care a fost băgat pe gâtul naţiei româneşti de mai multe sute de ani. Repudiez mai cu seamă genul de morală sintetizat în următoarea frază a lui Platon care reprezintă preceptul unor societăţi prea înstărite, de exemplu al societăţii franceze şi engleze burgheze de astăzi: „În primul rang al virtuţilor este moderaţia şi cumpătarea, curajul nu vine decât după”.

Acest gen de morală îl resping *îndeosebi pentru generaţia noastră şi pentru timpul ce suntem chemaţi a trăi*. Ceea ce pentru noi trebuie să fie mai important decât succesul politic imediat, este succesul nostru asupra cusururilor neamului românesc. Ceea ce trebuie să ne mistuie sufletul în fiecare clipă, este dacă învierea românească se va săvârşi. Aceasta înviere românească s-ar putea întâmpla să se împlinească mai în depărtare, după înfrângerea străduinţelor a multora dintre noi.

Dar chiar dacă pe terenul politic bicisnic şi laşitatea romanului de azi ar stărui sau ar înăbuşi momentan înmugurirea vieţii de mâine, încă să nu credeţi că sadul de jertfă şi de mucenicie al generaţiei noastre nu va da rod peste câţiva ani.

Cel mai umil exemplu de bună ţinută legionară are o influenţă foarte mare pentru viitor. Să nu credeţi că nu vor răzbi până la generaţiile viitoare şi nu vor fi împărtăşite de ele, exemplele noastre de viaţă dezinteresată şi vitejeasca, aspiraţiile noastre de înnoire şi hotărârea noastră de a mântui păcătoşenia noastră de astăzi.

Dacă nu vom birui deocamdată fiziceşte, putem învinge în spirit. Să nu credeţi că pulsaţiile generoase ale inimii tineretului acestuia nu vor fi cândva auzite cu evlavie de urmaşii noştri. Fiţi siguri că ei se vor apleca cu smerenie asupra mormintelor luptătorilor noştri naţionalişti şi vor lua de acolo lecţiile care îi vor duce la izbândă.

Eu nu prea cunosc, în istorie, jertfă fără rod. Porunca generaţiei noastre este să trăim o tensiune extremă, o tensiune excepţională de viaţă, o hipersfortare de voinţă şi de energie, spre a crea o nouă tradiţie de existenţa românească şi a înalta acest neam la rangul de mare putere în Europa.

(…)

Legionari, vindecaţi prin voinţa voastră debilitatea, toropeală şi somnul sufletesc; vindecaţi bolnăviciosul complex de flexibilităţi ale naturii româneşti; rezistaţi furtunii, înfigeţi în voi o bară de oţel care să înfrângă orice voinţă de a o îndoi.

Fiţi fericiţi şi împăcaţi chiar dacă trupurile voastre vor fi sfârtecate în bucăţi. Vor rămâne săpate în glia ţării pătimirea voastră şi revoltătoarea răstignire a atâtor vieţi însetate de vis legionar. Durerile voastre vor exploda chiar îngropate sub palate de beton şi sub marele zgomot înstrăinat al actualităţilor şi al chiverniselilor grăbite şi va dăinui, întipărită pe bolţile glorioase ale cerului românesc, privirea voastră nestrămutată, oglindind vedenia zărilor

revoluţionare.

(…)

Nu s-a desluşit încă fără şovăire şi nu s-a precizat fără înconjur, ceea ce exprima substanţa sufletească proprie şi temeinic nouă a generaţiei noastre. Ei bine, această expresie nouă este visul morţii visat de tineretul legionar.

Această atitudine nouă faţă de hotarele vieţii, aceasta viziune nouă a exaltărilor răpitoare în exerciţiul morţii, despart fără punct de trecere, lumea legionară de lumea trecutului. Înspăimântătoarea groază a morţii cu tot cortegiul ei de poveşti sperietoare, a imprimat pecetea ei pe sufletul, în existenţa şi creaţiile generaţiilor vechi, mai multe secole de-a rândul. Efectul a fost urât.

Şi noi respectăm viaţă şi făptura omului înnobilata de credinţa creştină. Dar respectul vieţii omului, bucuria de a făptui şi plăcerea de a lupta pentru o icoană împodobită după închipuirea ta se potrivesc la perfecţie cu dragostea de moarte. Ce înseamnă pentru noi dragoste de moarte? Înseamnă iubirea pentru oportunitatea celei mai luminoase jertfe. Cât de săraci şi de neputincioşi am fi noi legionarii, dacă ni s-ar fi închis calea către aceste comori de jertfă! Moartea este deci plăcerea şi prilejul de a se dărui. Fără recompensa.

Un mare sihastru creştin a lăsat ca inscripţie următoarea spovedanie: „Dacă totul s-ar sfârşi odată cu moartea – ceea ce bineînţeles nu cred – aş fi gata să reîncep jertfa mea, numai pentru că inima îmi este iubitoare de Christos”. Aşa simţim şi noi.

Jidanii sunt prea socotiţi că să accepte aceste porniri care nu dau dobânda, iar unii catolici prea pozitivi ca să nu se teamă şi să nu se ferească de şubrezenia zăgazurilor unor inimi nestăpânite de poveţele politicii vaticane. Pentru aceste pricini, ei vrăjmăşesc împreună spiritul eroic revoluţionar.

Astfel iubirea legionară înseamnă mai mult decât a iubi, înseamnă a fi pregătit de moarte. Convieţuirea aceasta intimă cu moartea, această plăcere a dăruirii în

moarte, sorbita cu nesaţ, sculptează, în chip de o domnitoare unicitate, toată figura morală a generaţiei noastre legionare.

Cu această atitudine rezolvăm totodată şi cauza libertăţii şi cauza demnităţii omului. O elită cârmuitoare, chiar dacă s-ar sminti şi s-ar îndiavoli peste noapte, încă nu poate înjosi şi robi o naţie alcătuită din oameni cu un asemenea stil de trăire. Nu veţi întâlni un tineret mai liber ca acesta, mai demn şi mai aspru, care în sârguinţa misiunii sale nu poate fi încătuşat nici de prosperitatea materială şi nici măcar de fericire.

Aceasta simţire de zei este o creaţie legionară. Naţionalismul legionar a creat deci virtuţi universale, care vor încălzi inima şi vor hotărî faptele mai multor generaţii de oameni. Însemnătatea prozelitică a credinţei legionare va înfige pe orizonturile lumii renumele României.

3. Naţionalismul

Naţiunea este o operă de creaţie lucrată după un model care aparţine lui Dumnezeu. O naţie are un sens în veşnicie, prin faptul că este depozitara unei misiuni, că se conformează unei imagini şi urmează firul unei cugetări zămislita în eternitate.

O naţie, ca un pom, trebuie să dureze şi să se salveze temporal; însă rodind, împlinindu-şi rostul firii, într-un cuvânt: vocaţia. Chiar dacă moare, ea se perpetuează prin creaţia ce o lasa moştenire şi care îi ilustrează numele şi menirea fecunda. Altminteri, durează ca lemnul veşted, ca obiect uscat, poate util, dar fără menire.

(…)

O naţiune spre a se salva în timp, nu poate prefera, de pildă, o existenţă lesnicioasă, făcând tranzacţie asupra raţiunilor ei de a fi, sacrificând poruncile vocaţiei sale şi părăsind faptele glorioase şi poate chinuitoare prin care se va mântui. Pentru oamenii individuali, că pentru naţii, rămân valabile, în credinţa noastră, cuvintele Mântuitorului: „Ce ar folosi omului (sau naţiei) să câştige lumea, dacă şi-ar pierde sufletul”.

O naţie are şi ea dreptul să se jertfească pentru

credinţa ei. Să-şi simtă însă în inimă şi în sângele ei chemarea vocaţiei sale. Să aibă iubirea şi bucuria atribuţiilor sale în operă Dumnezeiască a lumii.

Nu este egoism justificat sau poruncit de raţiune care să poată îndreptăţi o retragere din luptă, o abţinere de la risc, o prudenţă, când o naţie sta în faţa înfăptuirii misiunii sale. Dar cum nu este îndreptăţit egoismul în retragere, nu este îndreptăţit nici egoismul în violentarea, în forţarea făţarnică a generozităţii destinului.

Nu ne împăcăm cu deviza: „Ascensiunea unei ţări este singura ei morală”. Morala unei naţii este să se încordeze spre a avea puterea de a-şi auzi şi de a-şi urma chemarea. Cum îşi va cunoaşte o naţie menirea? Şi-o va cunoaşte cinstind pe Dumnezeu, desfăcându-se de tentaţie, rupându-se din determinismul animalic şi ridicându-şi existenţa în afară de puhoiul materiei, care o trage în albia unui profit fără măreţie. Şi încă luând seamă de cele ce pot fi învăţate din caznele şi triumfurile istoriei.

(…)

Naţionalismul nu se defineşte printr-o atitudine agresivă şi războinică, un şovinism provocator sau o susceptibilitate bolnăvicioasă în mândrie. Cooperarea între state, înfrăţirea naţiunilor şi o coasociaţie într-o largă spiritualitate, înfrânarea şi alungarea gândurilor războinice, aceste deziderate sunt hotărât realizabile într-o lume internaţională formată din colectivităţi naţionaliste.

Am crede chiar că o împăciuire este mai lesne de înfăptuit, între două naţiuni disciplinate prin spirit naţionalist, pentru următoarele motive: 1) Îşi întemeiază discuţiile pe aceleaşi norme de apreciere; 2) Pentru o reală împăcare se cere, în primul rând, curaj, hotărâre şi autoritate conducătorilor care tratează, şi aceste condiţii nu se afla decât în ţările sub regim naţionalist.

Putem dar concepe un universalism naţionalist, în locul unui internaţionalism proletar, deoarece între statele naţionale se vor încheia legi care vor ordona convieţuirea lor paşnică în univers, pe temeiuri de onoare şi de respect al virtuţilor morale şi de sânge ale fiecărui neam.

Este deci fals că naţionalismul înseamnă învrăjbire şi război între naţiuni.

Într-adevăr, naţionalismul cultiva şi magnifică ideea de voinţă, de putere şi de expansiune naţională, promovează disciplina ostăşească şi glorifică sacrificiul şi moartea pentru binele comun. Naţionalismul legionar este însă înfrânat de însuşi spiritul dreptului naţional şi de limitele teritoriale ale stăpânirii unei rase.

Trebuie bine înţeleasă diferenţierea ce există între acest spirit naţionalist şi imperialismul mercantilist, imperialismul care a asuprit şi împilat atâtea popoare pe pământ. Acest imperialism mercantilist practicat de toate marile puteri coloniale şi în primul rând de Anglia liberală şi de Franţa democratică, acest imperialism nu are frâu, nu are altă limita decât rezistenta, apărarea deznădăjduită şi răscoală celor asupriţi, contra acestei expansiuni cu ţeluri de acaparare, de exploatare şi de dominare.

(…)

Noi în lumea legionară fără a face apologia superiorităţii unei rase asupra alteia, considerăm că în urma unui trai secular laolaltă, în urma ambiantei şi influenţei cerului şi pământului local, în urma vicisitudinilor şi tiparului istoriei, s-au produs anumite virtuţi ale naturii şi ale sângelui românesc. Vrem un om românesc bine diferenţiat, făcut din seva şi din cenuşa sau pulbere românească, un om crescut sub îngăduinţa cerului nostru, în lumină şi în căldura soarelui românesc, un om cu făptura şi simţurile născute şi hrănite în cântarea naturii şi pământului strămoşesc. Acest patrimoniu ancestral, aceste aptitudini şi valenţe româneşti, vrem să le păstrăm şi să le majorăm.

(…)

Ne vor întreba unii: pentru ce atâta suferinţă şi luptă şi strădanie spre a înstăpâni o nouă credinţă naţionalistă? Am fi trăit doar liniştiţi şi paşnici şi fără ea. Dacă nu erau neamurile, dacă ele nu erau investite cu talent şi nu ar fi avut conştiinţa acestui talent, adică spirit naţionalist, ar fi fost poate mai multă iubire între oameni, o bună apropiere,

mai puţine diferenţieri, o dreaptă frăţie, solidaritate şi blândeţe. Omenirea ar fi avut o existenţa mai uşoară, mai raţională, mai liberă fără aceste născociri tolerate de divinitate.

Aici vom răspunde cu frumoasele cuvinte ale lui Gheorghe Racoveanu: „dar care iubire de oameni poate ajunge iubirea de oameni a lui Christos Dumnezeu”. Sau să o întreacă.

Dumnezeu a înţeles să dea oamenilor. peste îndeletnicirile strâmte şi prea deseori serbede ale vieţii lor individuale, o funcţie cu oportunităţi de măreţie. Această funcţie este viaţa naţiei. Astfel au fost îndestulate şi sufletele mari.

Nu poate fi socotită drept generozitate abdicarea de la această funcţie, deoarece o funcţie este o datorie.

Ar fi un act de sărăcie, de micşorare şi de vulgarizare a făpturii omeneşti, de a despuia omul din personalitatea sa naţională, de întinderea de glorie atribuită activităţii naţionale, de spaţiul de creaţie pus la dispoziţia aptitudinilor şi culturii naţionale.

Familia, Biserica, Naţia, Corpurile Naţionale, profesionale sau muncitoreşti, sunt atâtea înavuţiri şi ocrotiri a singurătăţii şi goliciunii omului, atâtea paveze ale sensibilităţii sale şi ale izolării sale neputincioase. Poate, când va fi să se apropie judecata din urmă şi neamurile care vor fi supravieţuit prin vrednicia lor îşi vor fi slujit slujba lor de neam, atunci, rivalitatea şi lupta neamurilor pentru viaţa să scadă, iar spiritul războinic, voinţa de putere şi poftă de dominaţie să se stingă într-o armonie şi îmbrăţişare obştească a oamenilor pe pământ.

E rău şi îndrăzneţ să vrem să ieşim din istorie şi din creaţia naţiunilor şi este o făţarnică şi vinovată îngâmfare să vrem a înfăptui noi acum, înainte de soroc, ceea ce este rânduit să se împlinească pe măsură, după scurgerea veacurilor, după vrerea Lui şi potrivit calendarului veşniciei, la timpul vrut de El.

Ar însemna să vrem să impunem *când vrem noi*, dreptatea noastră: să-l maimuţărim pe Dumnezeu; ar fi să-l

tragem la răspundere: – Pentru ce ai creat naţii?

Nu este bine să ne punem, cu mintea noastră slăbănoagă, cu tălmăcirea noastră a Bibliei – tălmăcirea neputincioasă, deşi preţuită drept infailibilă – cu priceperea noastră intransigentă. de-a curmezişul rânduielilor Dumnezeieşti.

4. Diferenţele dintre legionarism şi naţional-socialism sau fascism

Sunt unii care sunt ispitiţi să încerce comparaţii pripite între mişcarea revoluţionară a tineretului roman şi ideologia hitleristă sau mussoliniana. Vă fac atenţi ca mistica noastră a răsărit din ţărâna românească, simultan şi chiar anterior mişcării fasciste sau naţional-socialista germana.

Multe deosebiri ne despart de aceste mişcări străine.

Primordială caracteristică a spiritualităţii noastre, e faptul că ea se înrădăcinează adânc în învăţămintele şi în misticismul creştin. Pregătirea sufletească creştină poate singura să creeze, credem noi, acele legături, acea solidaritate spirituală, o trainică împărtăşire între noi, acel reciproc ajutor moral şi social, sentimentele de fraternitate naţională, care constituie temelia necesară oricărei însănătoşiri intelectuale, morale, economice, administrative şi politice româneşti.

Să fie însă desluşit, prin creştinism noi înţelegem credinţa noastră ortodoxă revelata. N-am putea, cum fac naţional-socialiştii germani să considerăm pe Dumnezeu ca un product al împrejurărilor locale, ceva fabricat de om, de geniul rasei sau de sângele aric. Nu credem într-o Dumnezeire particularistă, croită de noi pe măsură speciei româneşti. N-am putea, cum fac unii profesori universitari de ai noştri, zişi creştini, să concepem pe Dumnezeu ca un fenomen comun şi natural de închipuire a omului sau că o atractivă idealizare a energiei cosmice.

Dar ce ne mai deosebeşte încă de tineretul celorlalte ţări şi însăşi de tineretul italian său german este morala noastră a ispăşirii, este cumplita noastră certitudine că, pe acest pământ, ceea ce nu este clădit cinstit şi drept, clădit

pe adevăr, pe probitate şi pe onoare este neapărat sortit să se năruie.

Acest sentiment ne face să credem în fatalitatea biruinţei binelui. Noi nu putem sufleteşte avea încredere de exemplu, în supremaţia forţei, a rasei ori a ştiinţei, decât dacă sunt supuse unor legi transcendente morale. Noi nu credem în singurele avantaje ale progresului material sau ale perfecţionării fizice şi nu vrem să ne închinăm unui stat divizat şi promovat drept infailibil, sub condiţia să nu păcătuiască contra intereselor sale imediate.

Sentimentul acesta ne conduce să judecăm că altitudinile morale sunt pentru o naţie un avut mai preţios decât bogăţia sa, decât echipamentul său tehnic, decât comoditatea sa materială, forţa să trecătoare şi chiar prosperitatea să fizică.

Noi credem în superioritatea legii morale. Suntem convinşi că, mai puternică ca oricare tiranie, este cenuşa omenească strigând răzbunare pentru o moarte nedreaptă. Noi credem în virtutea mântuitoare a mormintelor. Noi credem pozitiv, că nu ajungi pe culmi decât prin răscumpărarea păcatelor şi urmând o linie de viaţă eroică. Noi credem că morală unui stat şi a unei naţiuni trebuie să se supună, să fie subordonată constrângerilor onoarei şi să accepte marginile determinate de respectul ce se datorează demnităţii celorlalte naţiuni.

Credem că e o singură forţă care, cu timpul, e mai puternică ca toate, este forţa tăcută a lacrimilor ce au curs pe nedrept. Este forţa oamenilor care ştiu să sufere cu nobleţe şi este forţa cutremurătoare a blestemului lor.

Pe scurt: tinerii italieni exaltează mai cu seamă tinereţea lor, perpetua renaştere şi primenire a vieţii, bucuria lor de a cuceri, după tradiţia spiritului roman. Strigătul lor este „a noi”, adică: nouă ni se cuvine pământul. Tinerii germani exaltează rasa lor, disciplina lor, puterea lor de dominaţie.

Noi, tineretul roman, exaltam mai cu seamă credinţa noastră creştină şi naţională, virtuţile de dreptate, de

omenie şi de nobleţe ale sufletului românesc, rănile noastre, restrângerile şi renunţările noastre, ascetismul, strălucirea jertfelor făcute naţiei noastre, măreţia anonimă a obidei zilnice ce a îndurat-o veacuri de-a rândul acest neam necăjit de soartă, mărturia izbăvitoare a atâtor vieţi închinate către zorile ce vor veni, ruga mormintelor noastre, care toate împreună ne dau în adevăr dreptul la o existenţa mai bună.

Fiindcă nu se poate, gândim noi, că însoţiţi de această escortă de sacrificii, să nu ne înălţăm pe culmile morale unde devii învingător, întrucât ai putut să te desfaci de micile lanţuri păcătoase ale materiei. Elementul moral creştin, spiritualitatea interioară eroică şi ascetică, sunt pietrele fundamentale ale operei legionare.

Hitlerismul vrea să creeze un tip reprezentativ al rasei sale şi un soldat folositor măririi şi supremaţiei germanismului în lume. Fascismul vrea să modeleze un om pionier, rezistent şi desăvârşit în aptitudini, pentru realizările imperiale ce şi le propune statul.

Noi sculptam un tip superior de umanitate după concepţiile creştine şi o filosofie nouă a vieţii, concepută ca un efort continuu, ca un impuls neraţionat şi persistent de a ne elibera de cerinţele materiei, spre a servi pe Dumnezei şi naţiunea legionară. Din acest roman nepăsător, nesăţios de plăceri şi de bucurii, vrem să facem un soldat, un om erou.

Alte neamuri au ajuns la măreţie prin felurite aptitudini, prin înzestrări deosebite şi voinţa dominatoare. Noi până astăzi meritam respect, nu atât prin vitalitatea noastră creatoare, cât prin trecutul nostru de suferinţă, îndurat cu împăcare şi eroism. Meritam acest respect fiindcă spre deosebire de aproape toate celelalte noroade, neamul nostru niciodată în viaţa sa istorică nu a săvârşit o nedreptate. Fala noastră este că am fost necontenit drepţi, am ştiut să suferim şi să ne plătim existenţa în această lume.

(…)

Naţionalismul nostru accepta numai supraomul şi

supranaţiunea, alese şi însemnate prin har Dumnezeiesc şi numai în funcţii de ispăşire şi de mântuire. Credem că superioritatea unei naţiuni este dobândită prin desăvârşită împlinire a datoriei sale de neam, astfel cum este înzestrat de Providenţa pentru slujba pământeană ce i s-a încredinţat.

Superioritatea este obţinută prin iubitoare înţelegere faţă de legile cereşti, iar nu prin orgoliul de a le înfrunta. Naţionalismul nostru nu are ţeluri dictate de sângele nostru, nici ţeluri impuse de puterea de propulsiune nestăvilită a dinamismului nostru. Şi naţionalismul nostru urmăreşte înalte ţeluri pământene pentru slavă neamului românesc, însă numai acele ţeluri dictate romanimei de ursita pentru care, născându-se, a împodobit-o Dumnezeu. Noi cugetăm că succesul nu este o îndreptăţire suficientă, nicio margine statornică şi nestrămutată pentru a înfrâna pornirile unei naţiuni.

Într-adevăr, Dumnezeu nu-şi îndeplineşte scopurile numai prin cei buni, ci şi prin mijloacele alese de cei răi. Astfel că succesul favorizează deseori fapte josnice şi oameni decăzuţi. Dar odată ce au fost atinse scopurile Dumnezeirii, cei care au urmat cărările greşite, fie ei oameni sau naţiuni, ei totuşi ispăşesc pentru fapta lor rea. *La fel ca oamenii, neamurile pot cădea în păcat contra legilor Dumnezeieşti*. Iată ce nu vor să admită fasciştii şi naţional-socialiştii.

Dumnezeu ne-a dat viaţă individuală şi viaţa naţională, ne-a dat multe minunate înzestratri ale naturii, daruri sufleteşti şi trupeşti, etc. Dar e drept că nu a făcut să fie tocmeală şi tranzacţie asupra acestor bunuri, între oameni şi naţiuni îngrăşate în trândăvie.

Lumea aceasta în care vieţuim nu este o bursă pentru învoieli: eu iau România, tu iei Ungaria; eu mă întind într-o parte, tu într-alta; să fim cu grijă să nu ne ciocnim; te las în pace, dacă nu-mi tulburi somnul. Dimpotrivă, legea vieţii este lupta pentru întâietate, creştere, fecunditate, creaţie, voinţă şi faptă fără milă. O naţie trebuie să-şi dovedească vrednicia de a exista şi o dovedeşte răzbind la lumină şi

doborând, strivind uneori în vecinătatea sa, tot ce-i opreşte creşterea.

Însă cum, printre cele care stăvilesc desăvârşirea dezvoltării noastre, ne vom opinti fireşte împotriva colectivităţii naţionale celei mai slabe, împotriva aceleia pe care am avea mai multe posibilităţi aş o sfărâmam, vrednicia noastră nu se poate dovedi decât prin evidenţierea slăbiciunii altei naţiuni. Acesta este adevărul, însă pe planul animal.

Lăsând astfel descătuşat instinctul vital, lumea devine un tărâm de bătălie, unde pentru biruinţa se ia în seamă numai vrednicia pământească, dar nu şi vrednicia cerească. Omul însă, de la Domnul nostru Iisus Christos încoace, mai trăieşte şi pe un alt plan, pe planul ceresc. E bine să ne reamintim că un prim blestem Dumnezeiesc a aruncat pe om din Răi în lumea animală şi în legile sale neiertătoare, dar să nu uităm *legile de iubire* date nouă prin mântuirea creştină şi pilda de răscumpărare sfinţită prin chinurile de pe Golgota. Spre a judeca purtarea unui om sau a unei naţiuni, trebuie deci luate în considerare atât vrednicia pământeană, cât şi vrednicia cerească.

Ori *în raporturile dintre naţiuni, la fel ca în raporturile dintre oameni, legea Dumnezeiască este dragostea*. Ea apara pe cei slabi şi pune expansiunii celor puternici hotar de iubire; ea trebuie să cârmuiască şi să îndrume vrednicia noastră.

Acest adevăr întreg nu-l prea pricep adepţii lui Nietzsche sau naţional-socialiştii germani sau fasciştii.

„Lupul este lup tocmai fiindcă mănâncă oaia”, da, dar numai în lumea animală. Dacă ne suim în lumea creştină, lupul e lup, numai dacă iubeşte oaia.

Dumnezeu ne-a dat nu numai un ţel, dar încă ne-a poruncit să ajungem într-acolo pe liniile arătate de El. *Noi legionarii nu ne recunoaştem dreptul să biruim prin orice mijloace*. Suntem cu credinţa şi fanatism în slujba destinului nostru, însă nu înţelegem pentru aceasta să servim la ordinele oricăror patimi ale firii telurice.

Deci fiinţă spirituală a unei naţiuni începe cu

conştiinţa adevăratei sale meniri; această fiinţă spirituală se completează prin vrednicia sa, dar nu se desăvârşeşte decât prin dragoste. O naţiune îşi urmăreşte rostul ei dusă de instinctul său de viaţă. Dar acest instinct este încătuşat de scăderile vieţii pământeşti. Un instinct de viaţă oricât de ascuţit ar fi, are o prevedere limitată în timp, o viziune care nu poate cuprinde toată veşnicia unui neam. Acest instinct el însuşi trebuie cârmuit. În gândirea şi în simţirea naţional-socialista şi fascista, el este lăsat liber. *La noi acest instinct este dirijat. El este călăuzit de Dumnezeu*.

Notă: Fragmentele de mai sus au fost preluate din volumul „Alexandru Cantacuzino – Opere complete”, Colecţia „Omul nou”, 1990, şi grupate tematic în vederea prezentării de faţă.